

**INFORMACJA O WYKORZYSTANIU REKOMENDACJI ZAWARTYCH
W „PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU
STRATEGII ROZWOJU KRAJU 2007-2015”**

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego zleciło – zgodnie z przepisami ustawy „Prawo ochrony środowiska” z dn. 27 kwietnia 2001 r. – Dz. U nr. 62 poz. 627 z późniejszymi zmianami- opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Kraju 2007- 2015 (SRK). Ocena taka została wykonana przez zespół naukowy pod kierownictwem Pana dr. inż. Zbigniewa M. Karaczuna.

I. Ocena ogólna

Przedmiotowa „Prognoza” dokonuje identyfikacji i oceny potencjalnych oddziaływań na środowisko projektu SRK 2007-2015 oraz sposobu uwzględnienia aspektów środowiskowych i zrównoważonego rozwoju w tym projekcie. Szczegółowym zadaniem ”Prognozy” było przedstawienie:

- oceny potencjalnych skutków środowiskowych Strategii;
- rekomendacji – do ewentualnego uwzględnienia w ostatecznym tekście SRK.

Przy wykonaniu prognozy wzięto pod uwagę kilkanaście dokumentów strategicznych odnoszących się bezpośrednio do środowiska naturalnego. Ustalenia w tym zakresie zawierają m.in.: Strategia Lizbońska, Strategia Zrównoważonego Rozwoju UE, IV Program Działań UE na rzecz Środowiska, II Polityka Ekologiczna Państwa.

Zgodnie z przyjętą koncepcją metodologiczną, poszczególne kryteria oceny (łącznie 28) dotyczą całości i poszczególnych części SRK (8 kryteriów formalnych), jak też proponowanych w SRK priorytetów i zadań (20 kryteriów merytorycznych). Na podstawie tych ostatnich kryteriów stwierdzono, że Strategia wywoływać będzie skutki środowiskowe, zarówno pozytywne, jak i negatywne.

„Prognoza” prezentuje następujące elementy analizy i oceny:

- charakterystykę oddziaływania (aspekty formalne i merytoryczne);
- wyjaśnienie i uzasadnienie oceny;
- rekomendacje, tj. propozycje uzupełnień w dokumencie, tak aby lepiej spełnić wymogi środowiskowe.

Ponadto „Prognoza” dokonała oceny stanu środowiska w Polsce i prognozy jego zmian w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.

W świetle generalnej oceny przyjętej w „Prognozie”, „... realizacja działań zaproponowanych w SRK powinna pozwolić na osiągnięcie i utrzymanie szybkiego rozwoju gospodarczego oraz wysokiego poziomu życia społeczeństwa przy takim wykorzystaniu zasobów przyrodniczych, który pozwoli na ich utrzymanie w takim stanie, aby mogły z nich korzystać również przyszłe pokolenia. W szczególności realizacja SRK powinna pozwolić na efektywne zarządzanie zasobami naturalnymi, utrzymanie odpowiedniego stanu środowiska oraz zachowanie różnorodności biologicznej na wszystkich czterech poziomach tj. genowym, gatunkowym, ekosystemowym i krajobrazowym.”

Ważne jest podkreślenie, że SRK odgrywa istotną rolę w przeniesieniu na grunt krajowy m.in. celów odnowionej Strategii Lizbońskiej i zaktualizowanej (w 2006 r.) Strategii Zrównoważonego Rozwoju UE. „Dlatego też – stwierdza „Prognoza” – SRK powinna oddziaływać na instytucje publiczne i podmioty prywatne, umożliwiając lub zachęcając je do podejmowania działań realizujących te cele. Dokonywane będzie to przez dostarczanie odpowiedniej informacji, stanowienie i egzekwowanie prawa oraz stosowanie instrumentów ekonomicznych”.

„Wykonane analizy wykazały, że dokument jest zasadniczo spójny z najważniejszymi krajowymi i wspólnotowymi opracowaniami strategicznymi, w tym m.in. wspiera osiąganie celów Strategii Lizbońskiej, nie jest konfliktowy z Polityką ekologiczną państwa oraz zasadniczo nie koliduje z celami VI Programu Działań UE w Dziedzinie Ochrony Środowiska”.

„Prognoza” wskazuje także na oddziaływania negatywne. Wśród nich zwraca uwagę na możliwy negatywny wpływ rozwoju przedsiębiorczości (jeśli pomijana będzie przy tym kwestia ochrony środowiska), a przede wszystkim oddziaływanie rozwoju infrastruktury drogowej, przewidywanego w ramach „Kierunków polityki regionalnej państwa wobec województw. *„Inwestycje te będą prowadzić do fragmentacji obszarów przyrodniczych, trwałego niszczenia siedlisk oraz będą generować presję na kolejne obszary dotychczas inaczej użytkowane”*”.

II. Wykorzystanie rekomendacji

Biorąc pod uwagę powyższe oceny w projekcie SRK uwzględniono większość proponowanych rekomendacji, a w niektórych przypadkach rozszerzono działania o dodatkowe przedsięwzięcia i inicjatywy.

W „Prognozie” nie uwzględniono tylko tych rekomendacji, które zbyt głęboko odnoszą się do kwestii środowiskowych. Część tych rekomendacji powinna być adresowana do dokumentów bezpośrednio dotyczących problemów ochrony środowiska naturalnego.

- W rozdziale II - Uwarunkowania i przesłanki rozwoju kraju :
 - pkt 2. uzupełniono o kwestie nowych zjawisk i wyzwań wpływających na środowisko powstałych w trakcie transformacji społeczno – gospodarczej oraz w rezultacie członkostwa Polski w UE;
 - wskazano na znaczenie regionów atrakcyjnych środowiskowo dla rozwoju turystyki;
 - treść tego punktu rozszerzono też o akapit charakteryzujący zasoby naturalne kraju;
 - w pkt 4. zmieniono treść akapitu „Rozwój a ochrona środowiska”, tak by wskazać potrzeby ochrony środowiska oraz zobowiązania akcesyjne w tym zakresie.

- W rozdziale IV - Cel główny i priorytety Strategii :
 - w odniesieniu do osiągnięcia celu SRK dopisano realizację zasady zrównoważonego rozwoju.
- W Priorytecie 1 – Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:
 - uzupełniono pkt d („Podniesienie poziomu technologicznego...”) o wpływ innowacyjności również na stan środowiska;
 - uzupełniono działania prośrodowiskowe o kwestie zmniejszenia drgań i wibracji, jak również stosowanie ocen ryzyka;
 - w pkt j („Rybołówstwo”) dopisano wprowadzenie nowoczesnych systemów technologicznych, organizacyjnych i innowacyjnych.
- W Priorytecie 2 – Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej:
 - dopisano aspekt środowiskowy w realizacji procesów inwestycyjnych;
 - uzupełniono kwestie dotyczące oddziaływania transportu na środowisko i zdrowie;
 - dopisano konieczność poprawy parametrów eksploatacyjnych sieci dróg oraz alternatywnych form transportu i budowę infrastruktury najmniej kolidującej ze środowiskiem;
 - uzupełniono „transport drogowy” o właściwe zaprojektowanie i modernizację przedsięwzięć;
 - podkreślono przyrodnicze i gospodarcze znaczenie ekosystemów morskich;
 - rozwinięto zagadnienie transportu drogą wodną i kwestię minimalizowania negatywnych skutków z tego tytułu dla środowiska;
 - w pkt b („Infrastruktura mieszkaniowa”) wskazano na rolę inwestycji odtworzeniowych i rewitalizacyjnych w zagospodarowaniu przestrzeni i infrastruktury;
 - dopisano kwestię uwarunkowań środowiskowych przy odnawialnych źródłach energii;

- rozszerzono zapis dot. infrastruktury ochrony przeciwpowodziowej;
- w części „Infrastruktura społeczna – infrastruktura kultury, turystyki i sportu” podkreślono unikatowe walory przyrodnicze Polski, które mogą stanowić podstawę rozwoju turystyki specjalistycznej i powszechnej.
- W Priorytecie 3 - Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości - nie wprowadzono zmian. W „Prognozie” nie stwierdzono potrzeby uzupełnień. Dopisano jednak kreowanie miejsc pracy w ramach działalności prośrodowiskowej (tzw. Zielone miejsca pracy).
- W Priorytecie 4 - Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa:
 - dopisano kwestię poczucia wpływu obywatela także na przestrzenne zagospodarowanie terenu i stan środowiska naturalnego;
 - uzupełniono działania lokalne o inicjatywy odnoszące się do troski o środowisko;
 - dopisano promowanie postaw prośrodowiskowych do programów edukacji społecznej;
 - uzupełniono działania na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego o zapobieganie wystąpieniu awarii technicznych;
 - część tę uzupełniono też o system informowania o zagrożeniach.
- W Priorytecie 5 - Rozwój obszarów wiejskich:
 - dopisano kwestię synchronizowania działań inwestycyjnych z planowaniem przestrzennym;
 - uwzględniono dbałość o walory przyrodnicze obszarów wiejskich;
 - uwzględniono kwestię norm produkcji roślinnej i zwierzęcej;
 - uzupełniono treść o akapit dotyczący rozwoju tzw. integrowanej produkcji i postępu technicznego i biologicznego;

- podkreślono też kwestię technologicznej i organizacyjnej modernizacji gospodarstw rolnych oraz budowy urządzeń melioracyjnych.
- W Priorytecie 6 - Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej:
 - w polityce regionalnej państwa wobec województw dopisano realizację zasady zrównoważonego rozwoju;
 - uzupełniono działania zmierzające do podniesienia konkurencyjności polskich regionów o wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego jako potencjału rozwojowego;
 - uwzględniono problematykę inwestycji i planowania przestrzennego miast;
 - dopisano wykorzystanie własnych warunków przyrodniczych jako potencjału rozwojowego, w tym w odniesieniu do polityki regionalnej wobec poszczególnych województw (uzupełniono zapisy wobec 4 województw).
- W liście wskaźników realizacji „Strategii...” uwzględniono nowy wskaźnik „Recykling odpadów (% ogółu zebranych odpadów opakowaniowych)” oraz „Odsetek mieszkańców obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków”.
- W załączniku nr 3 („Ocena sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej Polski”) podkreślono znaczenie systemu Natura 2000 oraz realizacji zobowiązań akcesyjnych.

*Sporządzono w Departamencie Koordynacji
Polityki Strukturalnej
Ministerstwa Rozwoju Regionalnego*